

ÜÇÜNCÜ BİN YIL, ATATÜRK VE GENÇLİK

Yrd.Doç.Dr.İhsan Sabri BALKAYA*

Mustafa Kemal Atatürk, ulusal kurtuluş hareketini başlatırken, bu hareketin başarıya ulaşacağına emin olmasındaki temel güç eksenlerinden belki de en önemlisi, Türk gençliğine olan güveni ve inancı olmuştur. Mustafa Kemal'e bu güveni veren gençliğin zamana ve zemine göre kıymetini kaybetmeyen ama gelişen, güzelleşen ve olgunlaşan kendine özgü nitelikleri olmalıdır

Mensup olduğu milletin, hâlde ve gelecekte her zaman umut ışığı olma özelliğini taşıyan Türk gençliği, geçmişte olduğu gibi yeni bin yılda da mutlaka büyük görev ve sorumluluklarla karşı karşıyadır. Devletimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün bu konudaki hassasiyetini ve düşüncelerini tekrar yeniden gözden geçirmek ve anlamak zannedirim bizim için kaçınılmaz bir sorumluluk durumundadır.

Bu düşünceler ışığında Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk gençliği hakkındaki düşüncelerinin en önemli yansımalarından biri olan, Ruşen Eşref'e verdiği hatıra bir fotoğraf arkasındaki yazdıklarıyla başlamak yerinde olur kanaatindeyim. Mustafa Kemal düşüncelerini şöyle dile getirmiş:

"Herşeye rağmen muhakkak bir nur'a doğru yürümeğe yiz. Bende bu imanı yaşatan kuvvet, yalnız aziz memleket ve milletim hakkındaki payansız muhabbetim değil, bugünün karanlıkları, ahlâksızları, şarlatanlıkları içinde sırf vatan ve hakikat aşkıyla ziya serpmeye ve aramağa çalışan bir gençlik gördüğüm dendir. Biz bu gençliğe dayanarak işlerimizi yapacağız, eserimizi gerçekleştireceğiz ve bu eseri gençliğe emanet edeceğiz."¹ İşte bu düşünceleriyle Mustafa Kemal; mutlaka bir aydınlığa varılacağını müjdelerken, bu inancının yalnız millete olan sevgisinden değil, o günün siyasi, idari ve toplumsal karanlıklarına ve ahlaksızlıklarına rağmen etrafına ışık saçmaya çalışan nitelikli bir gençlik gördüğünden kaynaklandığını gayet açık bir şekilde dile getirmiştir. Yeni bir eserin ortaya konulacağını ve bunun da işte bu ışık saçan gençliğe emanet edileceği müjdesini burada vermiştir.

Mustafa Kemal'in Türk gençliğine olan sarsılmaz güvenini perçinleyen önemli olaylardan birisi de, Sivas Kongresi günlerinde yaşanmıştır. Sivas'ta toplanan ve Türk İstiklâl savaşının değişmez temel ilkelerine son noktayı koymaya çalışanların "Manda"

* Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi

¹ Ramiz Banoğlu, Atatürkçü Gençlik ve Sorunları, Uluslararası İkinci Atatürk Sempozyumu C.İ, Atatürk Araştırma Merkezi 9-11 Eylül 1991, Ankara 1996, s. 117; İsmet Giritli, Atatürkçülük, Milli Egemenlik ve Gençlik, Atatürk Milli Egemenlik ve Gençlik Paneli, 20 Mayıs 1985, İstanbul. s. 25

konusunu tartışırken ve bir kısım insanların; güçlü devletlerin birisinin himayesinde ancak bağımsızlığımızın kazanılacağı inancını savunduğu ortamda genç bir tıp öğrencisi olan Hikmet (Boran) manda düşüncesine karşı çıkararak: "Paşam, üyesi bulunduğum tıbbiyeliler, beni buraya bağımsızlık davamızı başarmak yolundaki çalışmaya katılmak üzere gönderdiler Mandayı kabul edemem. Eğer kabul edecek olanlar varsa, bunlar kim olursa olsun, şiddetle reddeder ve kınarız. Olmayacak şey amma, manda düşüncesini siz kabul edersiniz; sizi de reddeder, Mustafa Kemal (Vatan kurtarıcı değil vatan batırıcı) olarak adlandırır ve lânetleriz."² diye haykırmış ve bağımsızlık konusundaki Türk milletinin genç evlatlarının asil ruh iklimini ortaya koymuştur.

Mustafa Kemal, her türlü zorluk ve yokluk şartlarında başlatmış olduğu istiklâl mücadelemizin başlangıç tarihi olan 19 Mayıs 1919'u işte böylesine vatan, millet ve hürriyet aşığı gençliğe bayram olarak hediye etmiştir.

Mustafa Kemal çok güvendiği ve umut bağladığı gençliğe; hayatını ortaya koyarak, bütün bir milleti tek bir ideal etrafında toplayarak başardığı ve kurduğu Türkiye Cumhuriyeti Devletini de emanet etmiştir. "...Ey yükselen yeni nesil .. İstikbâl sizindir. Cumhuriyeti biz tesis ettik; onu i'lâ ve idame (yükseltecek ve devam ettirecek) ettirecek sizlersiniz. (30 Ağustos 1924)"³ diyen Mustafa Kemal'e göre, Türk devletini ve bağımsızlığını korumakla sorumlu olan gençlik, 21.yüz yılın başlarında, gelişen ve geliştikçe değişen dünya devletleri arenasında kendi devletini ve milletini çağın gereklerini göz önünde tutarak hak ettiği zirveye taşınmalıdır. Mustafa Kemal, gençlere emanet ettiği devletin temelini oluşturan değerini ise "Kültür" olduğunu yine kendi öz ifadesiyle şöyle açıklamaktadır: "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür"⁴ Bu ifadeler bize, Türk gençliğinin emanetinden, geliştirilip ilerletilmesinden sorumlu olduğu devletin ve milletinin hangi temel unsurla korunacağını da bildirmektedir. Yani Türk gençliği; Türk milli kültürünü yaşamak, yaşatmak ve globalleşen dünya şartlarında onu evrensel boyutlarda ortaya koymaktan sorumludur. Bu sorumluluğun içeriğini Türk milletini millet yapan, yani milletleşme sürecimizdeki milli ve manevi dinamikler, müşterekler⁵ oluşturmaktadır. Milli ve manevi dinamiklerimiz olan; tarihimiz, edebiyatımız, musikimiz, mimarimiz, türkülerimiz, destanlarımız, yemeklerimiz, düğün ve eğlencelerimiz, estetiğimiz; kısaca Türk'e ait her şey konusunda Mustafa Kemal "Milli kültürün her çığırda açılarak yükselmesini Türk Cumhuriyeti'nin temel direği olarak temin edeceğiz"⁶

² Kemal Arıburnu, Sivas Kongresi, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 1997, s; 115

³ Atatürk Diyor ki, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 1980, s, 87

⁴ Abdulkadir Yuvalı, "Millet, Milletleşme ve Milliyetçilik", Türk Yurdu, C,XIX, sayı : Mart-Mayıs 139-141, Ankara, 1999, s,II.

⁵ Yuvalı, agm, s, 14

⁶ Yusuf Sarınoy, "Atatürk Döneminde Milliyetçilik Anlayışı ve Uygulamaları" Türk Yurdu, c.XIX, sayı: Mart-Mayıs 139-141, Ankara1999

sözleriyle, milli kültürün her çağda yükselmesinin devletin temeli olarak değerlendirileceğini ve değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ve milletinin temelini oluşturan milli kültürümüz konusunda, değerlerimizi yıkmaya, yok etmeye ve yerine başka kültürler inşa etmeye çalışan odaklar "Mozaik Kültür" kavramından özellikle bahsetmektedirler. Milliyetimizin ve kimliğimizin düşmanı bu odaklar Anadolu halklarından ve kültür mozağinden söz ederek Türk milletini soy kökenlerine göre, 40-50⁷ parçaya ayırmanın sinsi planları içerisinde dirler. Mozaik kültür adı altında azınlık ırkçılığı yapılarak, diğer taraftan Türk milliyetçiliğinden şikayet etmektedirler. İşte bu sinsi oyunlar ve evrensel kültür düzmeceleri karşısında, Türk gençliği çok dikkatli, şuurlu ve bilinçli olmalıdır. Atatürk de millet olmanın tek şartı olan kültür konusunda "Kendi kültürel değerlerine saygılı olmayan milletleri, başka milletler de saymaz. Böyleleri diğer milletlerin avı olmaya mahkumdur"⁸ sözleriyle Türk gençliğini kimliği ve değerleri konusunda uyarmaktadır.

Türk gençliği ise, bu şuur ve bilince ancak sistematik, çağdaş teknoloji ile bütünlüşmüş ve millî kültürle bezenmiş bir eğitim sistemiyle ve öğretimiyle ancak ulaşabilir. Bu konuda da uzak görüşlülüğünü ortaya koyan Mustafa Kemal, Türk gençliğinin eğitim ve öğretimini nasıl ve hangi amaçlar doğrultusunda yapacağını çeşitli vesilelerle açıklamıştır.

Mustafa Kemal gençliğin eğitimi konusuna verdiği önemi, kurtuluş savaşının o en sıkıntılı günlerinde Ankara'da Birinci Maarif Kongresi'ni yapmakla göstermiştir.

15/16 Temmuz 1921'de Ankara'da toplanan maarif kongresinde Mustafa Kemal'in konuşması, onun gençliğin eğitimi konusundaki ilk görüşlerini oluşturmaktadır. Mustafa Kemal bu kongrede görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir.

"Şimdiye kadar takip olunan tahsil ve terbiye usullerinin milletimizin tarih-i tedenniyâtında en mühim olduğu kanaatindeyim. Onun için milli terbiye programından bahsederken, eski devrin hurufatından ve evsaf ı fitriyemizle mütenasip bir kültür kastediyorum.

Çünkü dehâyı millimizin inkişâf ı tamı ancak böyle bir kültür ile temin olunabilir. Lâalettâyin bir ecnebi kültürü şimdiye kadar takip olunan yabancı kültürlerin muhrip neticelerini tekrar ettirebilir. Kültür (Harâset-i fikriyye) zeminle mütenasıptir. O zemin milletin seciyesidir."⁹ 1921 yılının savaş ortamında Mustafa Kemal, Türk gençliğinin eğitiminin hurafelerden uzak, Türk milletinin vasıfları ile uygunluk içerisinde, gelişmemizi

⁷ Türkocağı Merkez Heyeti, Mozaik Kültür, Türk Yurdu, c, XIX, sayı : 139-141 Ankara, 1999, s. 8-10

^{*} Halil Cin, "Atatürk ve Gençlik", Atatürk ve Gençlik T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Basımevi Ankara 1987 s, 11-12.

⁹ Saim Sakaoğlu; "Millî Kültürün Korunması ve Yaşatılmasında Gençliğin Rolü". Atatürk Gençlik ve Kültür. Konya, 1990, s, 113.

sağlayıcı ve temeli Türk kültür ve seciyesine dayanması gerektiğini ortaya koyarak bu konudaki hassasiyetini de belirtmiştir.

Gençlerin göreceği eğitim, onları Türk milleti ve devletinin her türlü düşmanları karşısında uyanık ve bilinçli olmalarını sağlayıcı, gençlere bu sinsi düşmanları mutlaka öğretici olmalıdır. Yine bu konuda bakınız Mustafa Kemal Atatürk 1 Mart 1922 yılı TBMM'nin açılış konuşmasında şunları söylemiştir; "Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize görecekları eğitimin sınırı ne olursa olsun, en önce ve herşeyden önce Türkiye'nin istiklâlini, kendi benliğine ve milli menfaatlerine düşman olan bütün unsurlarla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir. Milletlerarası cihan vaziyetine göre böyle bir mücadelenin gerektirdiği ruhi unsurlar ile mücehhez olmayan fertler ve bu mahiyette fertlerden kurulu olmayan toplumlara hayat hakkı yoktur."¹⁰ Türk milletinin ve devletinin parçalanması ve yıkılması üzerine kurulan planların sahneye konulduğu ve binlerce insanımızın şehadetine ve gazi olmasına sebep olan PKK terör örgütünün eylemleri ve amaçlarının bugün daha açık ve net olarak ortaya çıkması; Mustafa Kemal'in 1922'de TBMM'de yaptığı uyarının bir kez daha haklılığını ve Atatürk'ün uzak görüşlülüğünü ortaya koymuştur.

Mustafa Kemal'in de işaret ettiği gibi gençlerimiz, bağımsızlığımızı, benliğimizi oluşturan değerler ve milli menfaatlerimizle donatılmalıdır. Bu donanımın sağlanmasında gençlerimize mutlaka tarih şuuru ve sevgisi aşılanmalıdır. Üzerinde yaşadığımız güzel vatan topraklarının sahip olduğu jeopolitik ve jeostratejik konum bizi buna zorunlu kılmaktadır. Geçmişimiz hakkında, doğru bilgi ve şuur, bize mutlaka Atatürk'ün istediği mücadelecı ruhu sağlayacaktır. Bu konuda Mustafa Kemal çok orijinal fikirlerini şöyle dile getirmektedir.

"Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça, daha büyük işler yapmak için kendinde güç ve kuvvet bulacaktır."¹¹

Bugün belirli çevrelerin Türk büyüklerine ve ecdadımıza bilerek dil uzatıp hakaret etmeleri karşısında, hiç bir genç suskun kalmamalı ve tepkisini mutlaka ortaya koymalıdır. Bu tepki kuvvete dayanan değil, bilgiye, bilince ve şura dayanan şekliyle olmalıdır. Geçmişteki büyüklerimize gösterilmesi gereken hürmet ve saygı konusunda yine Mustafa Kemal bize örnek teşkil etmektedir. Fatih Sultan Mehmet için "Çok kereler fatihin karşısında kaldığı meseleleri düşündüğüm zaman bende aynı hal çarelerine varmışımdır. "Yalnız fatih benim karşısında kaldığım meseleleri nasıl hallederdi? Bunu merak ederim. Fatih Mehmet büyük adamdı, büyük adam!"¹²

¹⁰ TBMM Zabıt Cerideleri, 1-3-1992, c.XVIII, (M.Kemal'in 3.çıtıma senesi açılış konuşması), TBMM Matbaası, Ankara, 1959, s.8.

¹¹ Mehmet Kocaoğlu, "Türk Milliyetçiliği, Geleceği Yönlendirme Ülküsü" Türk Yurdu, c.XIX, sayı : 139-141, Ankara 1999, s. 234

¹² Enver Ziya Karal, Atatürk'ten Düşünceler, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, No: 1, Ankara 1956, s. 74

Celâl Bayar, Mustafa Kemal'in tarihi şahsiyetler karşısındaki tutumundan bahsederken onun, Rumeli Hisarı'nın restorasyonu ve buraya Fatih'in büyük bir heykelinin yapılması fikrini tasvip ettiklerini ve büyük bir kumandan olarak takdir ettiğini, Dolmabahçe Sarayında Fatih'in at üzerindeki tablosunu takdirle seyretmekten zevk aldığını, Mimar Sinan, Barbaros, İbni Sina, Timurlenk gibi tarihi değerlerin heykellerinin yapılmasını istediğini belirtmektedir.¹³

Yine Mustafa Kemal, Türk gençliğinin serbestçe düşünülebilen düşünce üreten, yüksek karakterli olmasını arzu etmiştir ki yaşanan şu olayda daha açık bir şekilde görmemiz mümkündür.

İtalya, Almanya ve Rusya'ya geziye gidip dönen zamanın devlet büyüklerinden birisi Atatürk'e; İtalya ve Almanya'da olduğu gibi gençliğe üniforma giydirmeyi teklif etmiştir. Bu teklif karşısında sinirlenen ve kızan Atatürk, "Yapamam. Ben Türk gençliğini odun parçası haline getiremem. Bize düşünen, özgürce düşünen, kafası işleyen gençlik gerek."¹⁴ diyerek tepkisini ve nasıl bir gençlik arzuladığını ortaya koymuştur.

Bugün karşı karşıya kaldığımız önemli sorunlardan birisi de taklitçilik sorunudur. Bilhassa gelişen teknoloji sayesinde yerküredeki farklı insan topluluklarının, hayat tarzı, yaşantısı, zevkleri ve eğlenceleri anında bizim iç dünyamıza kolayca girmektedir. Bu durumdan en çok etkilenen kesim ise yine gençlik olmaktadır. Devletin ve milletin kendisine emanet edildiği Türk gençliğinin taklitçi olmaması noktasında ve bunun toplumumuza getireceği zarar bakımından Mustafa Kemal düşüncelerini şöyle dile getirmiştir:

"Her milletin kendine mahsus gelenekleri, kendine göre milli hususiyetleri vardır. Hiç bir millet, aynen diğer bir milletin taklitçisi olmamalıdır. Çünkü böyle bir millet ne taklit ettiği bir milletin aynı olabilir ne de kendi milleti içinde kalabilir. Bunun neticesi şüphesiz ki acıdır."¹⁵

Atatürk kendimize ait gelenek ve milli hususiyetlerle yetiştirilmesini istediği gençliğin, içerisinde yaşadığı toplumla olan ilişkilerinde ise ona tepeden bakan, onu cahil olarak gören bir anlayışta olmaması gerektiğini yine kendine özgü cümlelerle açık bir şekilde şöyle ifadelendirmiştir:

"Biz cahil dediğimiz zaman mektepte okumamış olanları kaydetmiyoruz; kaydettiğimiz ilim, hakikati bilmektir. Yoksa okumuş olanlardan en büyük cahiller çıktığı

¹³ Celâl Bayar, Atatürk'ten Hatıralar, Sel Yayınları, İstanbul 1955, s. 117-118 Afet İnan, Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1959 S. 179-182

¹⁴ İ. Hakkı Gürün, Atatürk'ten Türk Milletine ve Türk Gençliğine, Atatürk ve Gençlik, TC. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, M.E. Basımevi Ankara, 1987, 5.64

¹⁵ Cin, agm, s.12.

gibi, hiç okumak bilmeyenlerden de hakikati gören hakiki alimler çıkabilir"¹⁶ sözleri ile Türk gençliğinin sahip olması gerektiği ahlâki ve fikri zemini işaret etmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk, Türk milletinin kendine ait kültür ve sanat değerlerine göstermiş olduğu ilgi, alaka ve korunması noktasında ki çabaları ile yine gençliğe örnek olmaya çalışmıştır. Aşağıya nakledeceğimiz hatıralar bizlere çok önemli mesajlar vermektedir.

Olay son devrin hat üstatlarından Macit Ayrıl'ın başından geçmiştir. Çanakkale muharebeleri devam ettiği günlerde Macit Bey Çanakkale'de asker olarak bulunmaktadır. Muharebe derince kazılmış siperlerde devam ederken, Macit Bey sıtmaya yakalanmış bulunmaktadır. Sıtma nöbetinin gelmediği zamanlarda yazdığı güzel yazı örneklerini siperlerin duvarlarına asmıştır. Mustafa Kemal siperlerini gezip, teftiş ederken bu güzel yazı örneklerini görür ve onları çok beğenir. Bu yazıları yazanın kim olduğunu sorunca Macit Ayrıl'ın kendisinin olduğunu söylemesi üzerine yanındakilere dönerek "Bunlar sanat eseri yazılar, memleket böyle sanatkârları kolay yetiştiremez, böyle bir sanatkârın burada işi ne, kendisini yarın terhis edeceksiniz." diyerek emir verir. Macit Ayrıl ertesi gün terhis olur.¹⁷

Böylesine olağanüstü bir ortamda, Çanakkale'de güçlü Avrupa devletlerine karşı destan yazarken, Mustafa Kemal'in kendi milletinin seçiyesinden doğan sanat erbabını bu denli düşünmesi ve onu savaş ortamından uzaklaştırması, onun sanatla ve sanatkâra verdiği kıymeti ortaya koyduğu gibi, bizlere ve gençlere de örnek olarak, alınması gereken mesajı vermiştir.

Türk tarihinin derinliklerinden süzülüp gelen, binlerce yıllık tecrübenin sonucunda doruk noktasına ulaşan; demircilik, marangozluk, hat sanatı, kenevirden sepet yapma, yünden çeşit çeşit ev ve giyecek eşyası üretme, halıcılık, minyatür, süsleme, taş oymacılığı, ebru ve diğer sanatlarımıza sahip çıkmak, onları çağın gerekleri ve şartlarına göre geliştirmek sorumluluğu ile karşı karşıya olan gençliğe, Mustafa Kemal şu tavrıyla yine örnek olmaktadır.

1933 yılında Ankara sergi evinde "Türk El Sanatları Sergisi'ni gezen Mustafa Kemal bir taraftan eserleri incelerken diğer taraftan eser sahipleri ile sohbet ederek, süsleme ve motifler hakkında sorular sorarak oradaki şahısları tebrik etmiştir. Yanında bulunan Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan'a "Bu sanatkârlara iyi bakıyor musunuz? Bu sanatlar bizim öz sanatlarımızdır. Bu sahada mütehassıs elaman yetiştirmek zorundayız. Zira her sahada dışarıdan mütehassıs getirebiliriz, ama kendi öz sanatımız için böyle bir şey

¹⁶ Cin, agm, s.9.

¹⁷ Saim Sakaoğlu, Atatürk'ün Türk Sanatına Verdiği Değer, Erdem, Atatürk Kültür Merkezi Dergisi, C. 4, sayı: 10, Ankara Ocak 1988, S.3

düşünülemez"¹⁸ diyerek bir taraftan devlet idaresinden sorumlu olanları uyarmış ve kendimize ait sanatlar ve onun üstatları hakkında nasıl bir tavır içinde olmamız gerektiğini belirtmiştir.

15-11-1923 günü Adana'da Türk Ocağı'nda toplanan gençlere konuşan Atatürk, gençlerin nelerle meşgul olması gerektiğini titizlikle seçtiği kelimelerle şu şekilde dile getirmiştir; "Emnim ki gençler, yalnız nazariyatla meşgul değildirler. Sanatın, ziraatın, ticaretin ne olduğunu anlayan ve bunları fiilen tatbik eden gençlerdir. Hakiki muzafferiyete ancak bu gibi müsmir sahalardaki faaliyetle varacağız."¹⁹

Burada dikkatimizi çeken üç kelime var. Sanat, ticaret ve ziraat. Gençliğin sadece teorik bilgilerle değil, günümüz dünya devletlerini, ayakta tutan ve devletler arası ilişkilerde erki olan kültürel yönüyle sanatla, ekonomik güç bakımından ziraat ve ticaretle mutlaka gençliğin ilgilenmesini, pratiğini yapmasını, yani teşebbüsçü olmaları gerektiğini söylemektedir.

Mustafa Kemal'in musiki meclisinde bulunup ona saz çalan Sadi Yaver Ataman, zaferden sonra Atatürk'ün İstanbul'a ilk gelişinde, Dolmabahçe'de bir akşam bu mecliste saz çalıp türkülerden sunuş yaptıktan sonra; Mustafa Kemal elindeki sazı isteyerek alıp şu ifadeleri hazır bulunanlara söylemiştir. "Gençler arkadaşşıma teşekkür ettim. Bize Anadolu'nun güzel seslerini getirdi. Bey şu gördüğünüz küçük sazın bağıında bir milletin kültürü dile geliyor. Bir milletin kültür hareketlerini ve seviyesini milli geleneklerine bağlı kalarak, medeni dünyanın kendisine ayak uydurmaya mecbur olduğumuzu unutmamalıyız. Bu küçük sazın bağıından kopan güzel nameleri bu istikamette geliştirmeye ehemmiyet ve kıymet verilmelidir"²⁰. Bu sözler bir taraftan Mustafa Kemal'in müziğimize olan bağlılığı ve tutkunluğunu ortaya koyarken, diğer taraftan müziğin ülkesi ve sınırı olmaz anlayışı içerisinde hareket ederek kendi müziğinden önce başkalarının müziğini benimseyip ona tutkun olarak yabancılaşan insanlara, evrensel müzik yapıyoruz, çağa ayak uyduruyoruz diyerek öz müziğimizi asliyetinden koparan, onunla uzaktan yakından alakası olmayan ürünlerle benliğine yabancılaşanlara büyük bir ders vermiştir. Aynı zamanda müzikle uğraşan onu sanat edinenlere ve onlara ortam ve imkân hazırlayanlara, milli geleneklere bağlı kalarak, medeni dünyaya ayak uydurulabileceği ve takip edilmesi gereken yolu, yine uzak görüşlülüğüyle ortaya koymuştur.

Mustafa Kemal Türk müziğinin dinletilmesi çarelerinin bulunmasını, musikimizin milletlerarası bir sanat haline getirilmesini istemiş²¹ ve "Bizim hakiki musikimiz Anadolu

¹⁸ Sakaoglu, s. 5

¹⁹ Atatürk,ün Söylev ve Demeçleri, C.I-III, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 1997, S. 118.

²⁰ Sakaoglu, age, s.47

²¹ Sakaoglu, age, s. 47

halkından işitilebilir"²² öz deyişiyile Halk Müziği ve Türk halkının değerlerinin kıymetini ve kaynağını işaret etmiştir.

Devletimizin kurucusu ve onun temellendiricisi olan Mustafa Kemal, Türk gençliğinin görev ve sorumluluğunun neler olacağını çeşitli zamanlarda ve zeminlerde yaptığı konuşmalar ve değerlendirmelerle bizlere sunmuştur. Gençliğimizin sorumluluklarıyla birlikte her şeyimizin teminatı olan bu zenginliğin ve enerjinin hangi ölçülerde ve nasıl şekillendirilmesi gerektiğini de belirlenmesi ve idarecilerin sorumluluğunun neler olduğunu hatırlatmasıyla ortaya koymuştur.

Mustafa Kemal aklımıza gelecek her alanda Türk gençliğini uyardığı gibi, bilhassa onun Türk gençliğine seslenişinin özünü oluşturan "Gençliğe Hitabesi"nde; devleti idare edenlerin bile hıyanet içinde olabileceklerini hatırlatması ile, gençliğin ne kadar çok uyanık ve hassas olması gerektiğini bir kez daha belirtmiştir.

Türk gençliği korunması birinci vazifesi olarak belirtilen, Cumhuriyetimizin, temelini oluşturan Türk kültürü ile yetişerek, kendi benliğimizi oluşturan bu maddi ve manevi gelenekleri, kültür unsurlarını koruyup geliştirerek, devletimizin ve milletimizin iç ve dış düşmanlarını tanıyarak, bunlara karşı amansız mücadele aşkıyla dolu olarak muhtaç olduğu kudretin damarlarındaki asil kanda mevcut olduğu bilinci ile, 21.yüzyılı kucaklamalı ve çağdaş dünyada hak ettiğimiz yeri almada heyecanı, gayreti ve şuru hiç eksilmeden devam etmelidir.

---

²² Sakaoğlu, agc, s. 46

KAYNAKÇA

- Ramiz Banoğlu, "Atatürkçü Gençlik ve Sorunları", Uluslararası İkinci Atatürk Sempozyumu. C. 1, Atatürk Araştırma Merkezi. 9-11 Eylül 1991, Ankara 1996, S. 117.
- _____, "Milli Kültür Korunması ve Yaşatılmasında Gençliğin Rolü", Atatürk Gençlik ve Kültür, Konya 1990, s, 113.
- _____, "Atatürk'ün Türk Sanatına Verdiği Değer", Erdem, Atatürk Kültür Merkezi. Dergisi, C. IV, sayı : 10, Ankara, Ocak 1998, S. 3.
- İsmet Giritli, "Atatürkçülük, Milli Egemenlik ve Gençlik, Aynı konulu Panel, 20 Mayıs 1985, İstanbul, s.25
- Kemal Arıburnu, Sivas Kongresi, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 1997, S.115
- _____, Atatürk Diyor-ki, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 1980, s.87.
- Abdulkadir Yuvalı, "Millet, Milletleşme ve Milliyetçilik", Türk Yurdu, c. XIX, sayı:139-141, Ankara 1999, S.11
- Yusuf Sarımay, "Atatürk Döneminde Milliyetçilik Anlayışı ve Uygulamaları"" Türk Yurdu, c. XIX, sayı : 139-141, Ankara 1999, s.434
- Türkocağı Merkez Heyeti, "Mozaik Kültür", Türk Yurdu, c. XIX, sayı:139-141, Ankara, 1999, s.8-10
- Halil Cin, "Atatürk ve Gençlik". Atatürk ve Gençlik, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1987, s.9-11-12
- TBMM Zabıt Cerideleri. 1-3-1922. c. XVIII. (Mustafa Kemal'in 3. İçtima senesi konuşması), TBMM Matbaası, Ankara, 1959, s.8
- Ahmet Kocaoğlu. Türk Milliyetçiliği, Geleceği Yönlendirme Ülküsü, Türk Yurdu, c.XIX, sayı: 139-141, Ankara, 1999, s. 234
- Enver Ziya Karal. Atatürk'ten Düşünceler, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, No: 1, Ankara. 1956, S. 74
- Celâl Bayar, Atatürk'ten Hatıralar, Sel Yayınları, İstanbul, 1955, s.117-118
- Afet İnan, Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1959, s.179-182
- İ.Hakkı Gürün, Atatürk'ten Türk Milletine ve Türk Gençliğine, Atatürk ve Gençlik, T.C. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, M.E. Basımevi, Ankara, 1987, s.64
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C. I-III, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 1997, s.118